

افسانه های جاده ابریشم

۱۴ دی ۱۳۹۳ ساعت ۱۷:۲۴

درواقع ابریشم نامی است که غربیان براین پارچه لطیف گذاردند درحالیکه خود چینی ها آن را (see) می نامیدند و چادرنشینان آسیای میانه آنرا (sir) و یونانی ها (serica) می خواندند. کتزیاس نویسنده مشهور که یک پزشک یونانی در دربار ایران بود در این خصوص چنین گفته است: می گویند « هندیان شمالی چنان بلندند که برخی از آنها سیزده ضراع قد دارند که از پارچه معروفی به نام (seres) استفاده می کنند »

درواقع ابریشم نامی است که غربیان براین پارچه لطیف گذاردند درحالیکه خود چینی ها آن را (see) می نامیدند و چادرنشینان آسیای میانه آنرا (sir) و یونانی ها (serica) می خواندند. کتزیاس نویسنده مشهور که یک پزشک یونانی در دربار ایران بود در این خصوص چنین گفته است: می گویند « هندیان شمالی چنان بلندند که برخی از آنها سیزده ضراع قد دارند که از پارچه معروفی به نام (seres) استفاده می کنند »

درافسانه ایرانی آمده است که « چین ین یافت » چون ازلب جیحون برفت با فرزندان قوم خویش بسیار بگردید و نسلش زیاد گشت و شهری بنا کرد و بافتن جامه را به مردم آموخت و بعد ازآن ابریشم را کشف کرد. [۱]

روایت دیگری نیزهست که قدمت ابریشم را به سال های قبل می رساند که دراساطیر ایرانی آمده است که جمشید روزنوروز برتخت شاهی نشست و کرم ابریشم و انگور و شراب درزمان او پیدا شد. درزمان فرس قدیم کلمه ابریشم دیده نشد اما وقتی صحبت ازشلوارهای گلدوزی و رنگارنگ و زربافت زمان هخامنشی وماد می شد می توان تصورکرد که پارچه ابریشم بوده است . درزبان پهلوی ابریشم که در زبان کردی که ازقدیمی ترین زبانهای ایرانی است به صورت « اوبریشم » تلفظ می شود.

جاده شاهی که درعهد هخامنشیان بنا شده بود و عامل اساسی درشکوفایی اقتصادی هخامنشی به حساب می آمد بعد ها نام های دیگر به خود گرفت. این جاده به جاده ادویه ، مروارید ، جاده پوست جاده چای نیزمعروف بود . جاده اصلی ابریشم درواقع همان جاده شمالی بوده است ، که خود دوجاده محوری بنام های سین کیانگ وکاشغرداشته که به طرف ودریای خزر و به سمت روسیه و اروپای مرکزی وغربی وگاهی نیزبه سمت هرات ، نیشابور، تهران کنونی و قزوین و همدان می رفته اند.[۲]

جاده ابریشم درگذشته ای نه چندان دور همانند رودی بزرگ ، آسیا را پیوند می داد از شرق ژاپن تاغرب ، حوزه مدیترانه امتداد داشته و شاخه های فرعی آن نواحی شمالی وجنوب این مسیر را حیات فرهنگی واقتصادی می بخشید و قلات ایران سرچشمه اصلی آن بود . جاده ابریشم از تون هوانگ چین شروع و در پناه دیوار بزرگ چین که این کشور را محافظت می کرد می گذشت آغاز این جاده از دو شهر «لوپانگ» و «سپان» که از پایتخت های چین در کنار رودخانه زرد بود شروع ودر جهت غرب به « لانچو» می رسید ودر دون هوانگ «تون هوانگ» به دوشاخه اصلی تقسیم می شد .

یک : شاخه شمالی

دو: شاخه جنوبی

شاخه شمالی: دون هوانگ دا از طریق هامی ، تورفان ، آق سو ، به کاشغر متصل می کرد . شاخه جنوبی : دون هوانگ را از طریق میران ، ختن ، یارکند را به کاشغر متصل می کرد ، راه کاشغر از سمرقند - بخارا به مرو می رسید . همچنین یک راه نیز از محل یارکند در شاخه جنوبی به بلخ و سپس به مرو می رفت ، این راه از مرو در جهت غرب از نیشابور ، سمنان ، دامغان ، به شهر ری و از ری به ساوه و از همدان به کنگاور ، کرمانشاه ، قصر شیرین ، و تیسفون « در کنار » می رسید و از تیسفون این جاده به دو شاخه تقسیم می شد : شاخه ای از طریق دورا اورپوس « در مرزسوریه » به پالمیر و از پالمیر به بندرانطاکیه در کنار دریای مدیترانه می رسید و شاخه دیگر از طریق « الحضر » به نصیبین و از نصیبین به حران و از حران به کنار دریای مدیترانه می رسید . و از آنجا تا یونان و روم ادامه می یافت . این راه در شرق نیز به ژاپن ادامه می یافت .

۳-۲ نقش جاده ابریشم در تبادل کالا میان ایران و سایر نقاط جهان:

ایرانیان در دوران عمران و آبادی به چین اسب ، سنگ یشم، آینه صادراتی کردند و در مقابل از چین ابریشم و کالاهای زینتی و عطریات وارد می کردند . [۳] همچنین آهن ، چرم ، عاج ، منسوجات ، انواع ادویه و روغن های معطر و سنگهای گرانبها « کهربا ، فیروزه ، عقیق و لاجورد » از شرق وارد و کالاهایی چون شمش ، مفرغ ، منسوجات پاپیروس ، محصولات سفالین از غرب به سمت شرق می رفت . [۴]

علاوه بر این انواع و اقسام دستاوردهای طبیعی و صنعتی آسیا از گیاهان طبی و عصاره های معطر ، قالی ، گلیم ، جاجیم ، مروارید ، قیر ، باروت ، نفت داد و ستد می شد . از واردات مورد نیاز و پرمصرف چین می توان از وسمه ، حنا و روناس برای خانواده های سلطنتی و اعیان و اشراف مملکت چین از کرمان به آنجا صادر می شد یاد کرد . [۵]

گیرشمن در همین رابطه می نویسد : به دنبال نخستین سفرایی که از چین به ایران فرستاد : مو ، خیار ، پیاز ، زعفران به شاهنشاهی آسمانی « چین » ارسال و در آن کشور شروع به کشت شد ، و در عوض ایران از چین زردآلو ، هلو و بعدها کرم ابریشم وارد کرد . [۶]

محصولات دیگر مانند فولاد ، پوست ، اشیایی چوبی ، پرندگان ، برنج ، انار ، اسب های ایرانی ، شترهای بابلی به چین فرستاده می شد . [۷]

کشورهای مسیر جاده نه تنها کالاهای خود را از این راه صادر می کردند ، بلکه عادات و آداب و رسوم خود را نیز صادر و به یکدیگر منتقل می کردند . و در این رابطه می توان به ساخت قنات ، کاریز اشاره کرد .

در زمینه عناصر فرهنگی و هنری نیز سبک نقاشی ایرانیان به ویژه نقاشی مانی و پیروانش در چین رواج یافت [۸] در زمان پارتها شهرهایی بر سر راه جاده ابریشم بودند مثل ری ، همدان ، تیسفون ، سلوکیه ، دورا اورپوس ، پالمیر ، انطاکیه ، که دارای شکوه و رونق بسیار شدند و فرهنگ و هنر ایران از این راه مناطق شرق و غرب نفوذ و رواج یافت .

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۳۵۱۹۲/ایریشم-جاده-های-افسانه/>